

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠD

Školní vzdělávací program pro školní družinu
při Základní škole a mateřské škole v Ivani

*"V družině jsme spolu rádi,
protože jsme kamarádi"*

Platnost ŠVP ŠD: od 1. 9. 2022

1. Charakteristika a hlavní cíle ŠD

Družina je školské zařízení pro zájmové vzdělávání, které poskytuje žákům přihlášeným k pravidelné docházce. Kapacita školní družiny je od 1. 9. 2022 40 žáků, které lze zařadit do dvou oddělení dle zájmu a potřeby. Činnost školní družiny je organizována ve dnech školního vyučování. V okolí školy je dostatek bezpečných ploch, které jsou využívány k venkovním hrám, jedná se o školní zahradu s hřištěm. Kousek od školy se nachází fotbalové hřiště a je zde mnoho poutavých míst na vycházky.

Práce školní družiny navazuje na vzdělávací činnost, je realizována v rámci výuky. Zájmové vzdělávání probíhá především při vlastní činnosti žáků, prostřednictvím jejich integrace s okolím a výrazným podílem vlastních zkušeností žáků. Je založeno na nepřímých zážitcích z činnosti, která vychází částečně z individuální volby, dětské zvědavosti i radosti z poznávání a objevování, potřeby zaměstnat se, bavit se a komunikovat:

- Prostřednictvím různých aktivit realizovat zájmové vzdělávání a podporovat rozvoj individuálních zájmů žáků.
- Střídáním činností podporovat rozvoj tělesné i duševní stránky žáků, rozvíjet a posilovat klíčové kompetence.
- Prostory určené pro činnost školní družiny by měly být pro všechny příjemné a spoluvytvářely tak vhodné klima. Žáky vést k tvořivosti a estetickému vnímání.
- Umožňovat výběr aktivit a podporovat tak rozhodování, rozvoj individuálních předpokladů, seberealizaci i ochotu žáků ke vzájemné spolupráci.
- Respektovat individuální schopnost a dovednost žáků.
- Podporovat citlivé vztahy k lidem, k přírodě, učit žáky chránit své zdraví, vést je k otevřené komunikaci, rozvíjet schopnost spolupracovat a respektovat druhého.
- Vést žáky ke smysluplnému využívání a naplňování volného času, vhodné relaxaci, utvářet návyky zdravého životního stylu.
- Zvyšovat zdravé sebevědomí, rozvíjet u žáků schopnost rozhodování, hodnocení a sebehodnocení.

Klíčové kompetence k naplnění volného času, které realizujeme v rámci mimo vyučovací zájmové činnosti ŠD, jsou v souladu s cíli školy, rozvíjí a upevňují klíčové kompetence v celé její šíři.

2. Materiální podmínky

ŠD má k dispozici třídu, kde v dopoledních hodinách probíhá vyučování. Vybavení a zařízení plně neodpovídá požadavkům volnočasových aktivit, ale potřebám žáků vyhovuje. Je zde odpočinkový kout s kobercem a pracovní místa pro zvolené činnosti. Umístění her a hraček je dostupné. Vybavenost hrami a hračkami je dostačující. Materiální podmínky podle možností průběžně zlepšují a rozšiřují tak pestrost nabídky spontánních aktivit, výtvarných a sportovních činností. Velkým finančním přínosem je pro naši ŠD sběr papíru, díky kterému se nám podařilo získat finanční podporu na nákup her, stavebnic a v neposlední řadě také možnost uskutečňovat různé výlety. Podle potřeb využíváme další zařízení školy, např. tělocvičnu, školní zahradu, fotbalové hřiště a další.

Zázemí pro osobní hygienu i stravování je zajištěno.

3. Personální podmínky

Pedagogické působení ve ŠD zajišťuje vychovatelka. Dle možností se zúčastňuje akreditovaných kurzů zaměřených na práci ve ŠD, vzdělává se také samostudiem, sledováním nových publikací, knih, odborných článků v časopisech.

4. Podmínky přijímání uchazečů, docházky a ukončení docházky do ŠD (podrobně viz. Vnitřní řád ŠD)

- ŠD navštěvují žáci 1. - 5. třídy
- o přijetí žáka do ŠD rozhoduje ředitelka školy
- uchazeči jsou přijímáni na základě řádně vyplněného zápisního lístku
- povinností zákonného zástupce je pravidelné hrazení úplaty za provoz ŠD
- podmínky docházky do ŠD stanoví Vnitřní řád ŠD
- při nedodržování Vnitřního řádu ŠD lze žáka ze ŠD vyloučit, o vyloučení rozhoduje ředitelka školy

5. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje vychovatelka školní družiny se školním poradenským centrem, s výchovným poradcem, třídním učitelem a společně stanovují vhodné formy integrace. Pro tyto žáky je možné využívat didaktické a kompenzační pomůcky ze školy. U žáků se zdravotním znevýhodněním je při pohybových aktivitách brán ohled na jejich zdravotní omezení.

Žákům mimořádně nadaným jsou k dispozici různé výukové materiály, didaktické pomůcky na rozvíjení jejich nadání.

Žáci zde mají individuální přístup a činnosti jsou upravovány dle jejich možností.

5. Ekonomické podmínky školní družiny

Platba za školní družinu činí 100,- Kč za kalendářní měsíc. Hradí se ve dvou splátkách a to v měsíci září 400,- Kč (za měsíc září až prosinec, kde je splatnost do konce září) a v měsíci lednu 600,- Kč (za měsíc leden až červen, kde je splatnost do konce ledna). Peníze přijímá vychovatelka.

6. Délka vzdělávání a časový plán vzdělávání

Činnost školní družiny je určena pro žáky 1. stupně. Organizaci práce ve škole a zajištění bezpečnosti, je školní družina v provozu v době od 7:00 do 7:30 a od 11:40 do 16:00 hodin. Činnost ŠD je rozdělena na dva časové úseky – ranní a odpolední.

7. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

Bezpečnost žáků zajišťují průběžným dozorem. Žáci jsou poučeni o nutnosti požádat o pomoc vychovatelku v případě, že cítí jakkoliv ohrožení.

Ve ŠD vytváříme podmínky pro správnou hygienu, fyzickou ochranu dětí a sociální i emocionální bezpečnost:

- vhodná struktura režimu žáků s dostatkem relaxace a aktivního pohybu
- vhodný stravovací a pitný režim
- zdravé prostředí
- ochrana před úrazy
- vybavení ŠD vhodné z hlediska bezpečnosti
- ochrana žáků před násilím, šikanou, posměchem
- snaha o klidné prostředí, příznivé sociální klima – úcta, tolerance, empatie, spolupráce a pomoc druhým
- respekt k individualitě žáka, k jeho osobním problémům
- podmínky BOZ ve ŠD vycházejí ze ŠVP školy, zabývá se jimi také Řád ŠD
- zákonní zástupci i děti mají povinnost prokazatelně se seznámit s Řádem ŠD a respektovat ho

- všechny děti jsou povinny dbát o svou bezpečnost a své zdraví a také o bezpečnost a zdraví svých spolužáků, vykonávají pouze činnosti, které odpovídají jejich schopnostem a zdravotní způsobilosti

8. Cíle výchovně-vzdělávací práce školní družiny

Školní družina vede žáka ke smysluplnému využívání volného času a umožňuje odpočinkové činnosti - aktivní i klidové.

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem:

- umožnit žákům odreagovat se a uvolnit
- pomoci žákům uplatnit své zájmy a potřeby
- zabezpečit pocit potřeby a klidu
- rozvíjet fantazii a dovednost,
- rozvíjet týmovou spolupráci, ocenit práci pomoc druhým
- vštěpovat žákům návyky slušného chování
- vést žáky k otevřené a slušné komunikaci

- učit žáky aktivně trávit volný čas, udržovat fyzické a duševní zdraví
- navozovat pozitivní vztah k přírodě a životnímu prostředí

9. Klíčové kompetence k naplňování volného času:

1. Kompetence k učení – žák realizuje vlastní nápady, využívá vhodné postupy, všímá si souvislosti mezi jevy, započatou práci dokončí, umí svou práci zhodnotit.

2. Kompetence k řešení problému – žák se zapojuje do všech fází činnosti – plánování, příprava, realizace, hodnocení. Chápe, že vyhýbání se problému nevede k cíli, spontánně přichází s novým řešením, je kreativní, dovede se přizpůsobit změnám, je flexibilní, uvědomuje si zodpovědnost za své rozhodnutí, započaté činnosti dokončuje.

3. Kompetence komunikativní – při přípravě činnosti jsou žáci vedeni k prezentaci vlastních názorů a nápadů, žák vhodně slovně i mimoslovně komunikuje se spolužáky a ostatními dospělými. Dokáže vyjádřit své kladné pocity, umí vyjádřit svůj názor a naslouchat názoru ostatních.

4. Kompetence sociální a personální – podílí se na vytváření pohodové atmosféry v týmu, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné i nevhodné chování, dokáže se prosadit i podřídit, vnímá potřeby jiných, respektuje společná pravidla.

5. Kompetence občanské – žák si uvědomuje svá práva i práva ostatních, vnímá agresivitu, nespravedlnost a dovede se bránit, dbá na osobní zdraví i zdraví druhých, chová se zodpovědně i s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí a přispívá k rozvoji kvalitního životního prostředí.

6. Kompetence k trávení volného času – žák umí účelně trávit volný čas, umí si vybrat zájmové činnosti, rozvíjí své zájmy v organizovaných a individuálních činnostech, umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

7. Kompetence pracovní – žák je samostatný v sebeobslužných činnostech, činnost si dokáže časově i prostorově rozvrhnout, na pracovišti udržuje pořádek, svou práci se snaží dokončit, výsledky své práce dokáže prezentovat.

Metodami prožitkové pedagogiky umožňují žákům bezprostřední smyslové a citové zážitky i zkušenost. Nabídka námětů je návazná, vzájemně propojená a flexibilní s ohledem na učivo, roční období, na skladbu žáků a jejich individuální zájmy a požadavky. Motivují žáky, aby realizovanou činností rozšiřovali a doplňovali vlastními nápady, případně aby si uměli zajímavou činností v nabídce sami najít, popřípadě zvolit.

10. Činnosti ŠD

Odpočinkové činnosti

klidové – po obědě nebo v koncové ŠD (poslech, vyprávění, stolní a společenské hry, volné rozhovory, spontánní činnosti, tematické hry, tvořivé konstruktivní hry)

aktivní – aktivní odpočinek

- **rekreační činnosti** – slouží k regeneraci sil, mohou být i rušnější (pohybové hry v tělocvičně nebo venku, tělovýchovné chvílky, vycházky)
- **zájmové činnosti** – rozvíjí osobnost dítěte, vedou k jeho seberealizaci (pracovně-technické, přírodovědné, vlastivědné, dopravní, sportovní, estetické - literární, výtvarná)

Příprava na vyučování

- nejen vypracování domácích úkolů, ale i didaktické hry, tematické vycházky a jiné činnosti, kterými upevňujeme a rozšiřujeme poznatky (domácí úkoly jsou vypracovávány pouze na přání rodičů)

Sebeobslužné činnosti

- žák si osvojuje návyky osobní hygieny, učí se kultuře stolování, chování ve společnosti, pečuje o pořádek a čistotu svého okolí

Vzdělávací obsah je realizován těmito formami činností:

- **činnost pravidelná** - je dána týdenní skladbou zaměstnání (organizované aktivity zájmového, tělovýchovného charakteru, oběd atd.)
- **příležitostní akce** - sportovní odpoledne, drakiáda
- **spontánní aktivity**

11. Obsah vzdělávání

Místo kde žijeme

- naše škola procházka školou, orientace
- co skrývají třídy a učebny, rozhovor, prohlídka
- kdo pracuje v naší škole, zaměstnanci
- návštěva školní kuchyně a jídelny, jak se připravují obědy, rozhovory
- jak si představujeme ideální školu
- cesta do školy - povídání o cestě do školy
- odhadujeme vzdálenosti, orientujeme se v mapě
- malujeme, kreslíme a poznáváme dopravní značky na cestě do školy
- náš dům - vyprávíme si o životě rodiny
- dům, byt, povídáme si, kde kdo bydlí
- co pro nás znamená dům
- kreslíme náš dům a svůj pokoj

Naše vesnice

- naše obec - poznáváme historii obce, vycházky, rozhovory

Lidé kolem nás

- naše rodina - kdo patří do rodiny – povídání
- babičky a dědečkové - zaměstnání, pomoc, škola a život v jejich dětství, četba o životě z knížek
- blízká rodina – vztahy, teta a strýc
- kdo se o nás stará ve škole - práce školníka, kuchařek, uklízečky, vedoucí jídelny
- spolužáci a kamarádi - malujeme svého kamaráda, poznáváme se, rozhovory, hry
- kouzelná slovíčka - besedujeme o jejich síle a významu, sledujeme jejich působení
- slušné chování na ulici, v obchodě, ve škole
- kultura stolování, praktické ukázky a soutěže
- vzájemná pomoc a spolupráce, tolerance
- mluvíme správně - cvičíme si jazyk, jazykolamy, hádanky, dramatizace

Člověk a příroda

- příroda kolem nás - poznáváme stromy a keře, malujeme, jak se mění vlivem ročních období.
- starostlivost o školní zahradu, vyrábíme předměty z listů a plodů
- zvířata kolem nás - poznáváme, modelujeme, sledujeme video, hledáme v encyklopediích, kreslíme a malujeme
- léčivé rostliny - prohlížíme atlasy, řešíme soutěže, malujeme a povídáme si o významu a použití
- jarní a letní květiny - výstavky, kreslení, pohádky a pověsti o květinách, květomluva, poznávání
- pokojové rostliny - pečujeme o ně a poznáváme je, zaléváme, přesazujeme
- výroba květin z různých materiálů
- malujeme a kreslíme oblíbené květiny
- ptáci a zvířata - na vycházkách sledujeme život, prostředí a stravu zvířat
- hrajeme hry o zvířatech, napodobujeme je
- vyprávíme si o svém mazlíčkovi
- modelujeme a malujeme své nejmilejší zvíře
- seznamujeme se s pravěkými zvířaty, sledujeme videoprogramy
- houby - poznávání, vycházka do lesa, prohlížíme atlasy
- krajiny kolem nás - povídáme si o místech prázdninových pobytů, hledáme v mapách a atlasech, malujeme a kreslíme zajímavosti
- roční období - na vycházkách pozorujeme změny v přírodě
- počasí - každodenně pozorujeme změny v počasí, předpovídám, jaké bude následující den

- v literatuře vyhledáváme pranostiky, besedujeme o pravdivosti
- chráníme přírodu - starost o zahradu, neničíme keře ani stromy
- při vycházkách do okolí si všímáme co do přírody a lesa nepatří
- třídíme odpad do kontejnerů
- den Země - vycházka do lesa, malujeme a kreslíme krajinu snů

Lidé a čas

- můj den - vyprávíme si o denním režimu, o rozdělení na povinnosti a zábavu
- povídáme si, jak vypadá náš den
- poznáváme hodiny, hrajeme hry na určení doby, rozlišujeme druh záznamu času
- když jsme byli malí - prohlížíme si fotografie, sledujeme, jak se člověk věkem mění
- s čím si hráli naši rodiče, babičky a dědečkové
- včera a dnes - na vycházkách sledujeme a porovnáváme moderní výstavbu s historickými stavbami

Člověk a jeho zdraví

- lidské tělo - poznáváme své tělo, hledáme v encyklopediích
- malujeme portrét a postavy spolužáků
- ochrana zdraví - chodíme ven, i když je špatné počasí
- učíme se ošetřovat jednoduché zranění
- ovoce a zelenina, besedujeme o jejich významu
- připravíme si odpolední ovocnou svačinku
- vitamíny - při nákupu v obchodě si všímáme, jak se ovoce a zelenina prodává, druhy, čerstvost a uskladnění
- čistota půl zdraví - besedujeme o osobní hygieně, ujasňujeme si hygienické zásady při kašli, kýčání, použití WC, stolování
- nebezpečí a úrazy - co nás ohrožuje cestou do školy, bezpečnost na silnici, rozhovory, hry
- na zahradě a hřišti si ukážeme, kde všude jsme ohroženi, povídáme si o bezpečném pobytu na průlezkách a houpačkách
- besedujeme o návykových látkách, které by nás mohly ohrozit - cigarety, alkohol, injekční jehly, neznámé nápoje, bonbony
- šetření potravinami - ukážeme si na zbytky vyhozených svačin, znehodnocené ovoce po obědě
- chodíme ven, hrajeme míčové hry
- pořádáme soutěže se švihadly, v kuličkách, v hodech a kuželkách
- při vycházkách překonáváme přírodní překážky
- v zimě stavíme sněhuláky, hrajeme hry na sněhu, jezdíme na lopatách
- chodíme na vycházky do blízkého lesa

Umění a kultura

- poznej svoji obec a okolí - na vycházkách se seznamujeme se zajímavostmi obce, prohlížíme staré fotografie
- povídáme si, které hrady a zámky jsou v našem okolí, hledáme v atlasech, sledujeme videoprogramy
- nezapomínáme na knihy - prohlížíme si knihy, které čteme na pokračování, poznáváme ilustrátory a autory, navštívíme knihovnu
- móda a bydlení - vyrábíme drobné šperky a módní doplňky
- povídáme si jak se oblékat na různé příležitosti
- kreslíme náš dům a byt
- bez hudby se nedá žít - posloucháme ukázky různých druhů hudby, hrajeme hry
- zvyky - pravidelně si připomínáme svátky a narozeniny dětí, tradice, svátky a oslavy
- Velikonoce - vyrábíme velikonoční výrobky, čteme si historické příběhy
- čas adventní
- Vánoce - vyprávíme si o smyslu adventní doby, malujeme čerty, Mikuláše, posloucháme koledy, zdobíme družinu a vyrábíme drobné dárkové předměty a vánoční ozdoby
- Den dětí - pořádáme sportovní olympiádu, soutěžíme v netradičních soutěžích, povídáme si o životě dětí v jiných krajinách, kreslíme své kamarády

12 . Autoevaluace ve školní družině

Hodnocení jako zpětná vazba vychovatelky ve výchovném procesu. Probíhá motivace, průběžné, situační, závěrečné, tematické hodnocení.

Při sestavování celoročního plánu se vychází z činností, které byly v předchozím roce úspěšné a v rámci autoevaluace budou některé zopakovány.

Probíhá reakce na přání a zájmy žáků, spolupráce s třídními učitelkami.

Výchovnou práci ve ŠD sleduje a hodnotí také ředitelka školy

Vypracovala: Milada Mankková